

1. [O]cena prawidłowości dokonywanej przez sąd wykładni oświadczeń woli stron, wyartykułowanych w treści zapisu na sąd polubowny, wykracza już poza hipotezę normy zawartej w art. 698 § 2 k.p.c., a wiąże się z kwestią właściwego stosowania art. 65 § 1 i § 2 k.c.

2. Przepisy k.p.c. dopuszczają możliwość zawierania umów o oddanie sporu pod rozstrzygnięcie sądu polubownego, ale także i możliwość ich rozwiązywania lub odstępowania od nich w sposób dorozumiany. Jeżeli więc zarzut zapisu na sąd polubowny nie zostanie zgłoszony przez pozwanego do chwili wdania się w spór co do istoty sprawy, to przyjęć należy, że strony w sposób dorozumiany odstąpiły od zawartej uprzednio umowy co do rozpoznania sprawy przez sąd polubowny.

3. Nie ma (...) podstaw, do pozbawienia pozwanego uprawnienia do późniejszego cofnięcia zgłoszonego już uprzednio zarzutu zapisu na sąd polubowny, przy czym cofnięcie zgłoszonego zarzutu może być dokonane wyraźnie, jak również w sposób dorozumiany.

Postanowienie Sądu Najwyższego

z dnia 22 maja 1998 r.

II CKN 192/98

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN E. Skowrońska – Bocian (przewodniczący)

SSN T. Domińczyk

SSN Z. Kwaśniewski (sprawozdawca)

po rozpoznaniu w dniu 22 maja 1998 r. na posiedzeniu niejawnym sprawy z powództwa P.K.P. – Oddziału Drogowego w B. przeciwko Grzegorzowi R. o zapłatę, na skutek kasacji powoda od postanowienia Sądu Apelacyjnego w Katowicach z dnia 11 grudnia 1997 roku, sygn. akt [...] postanawia: uchylić zaskarżone postanowienie i przekazać sprawę do ponownego rozpoznania Sądowi Apelacyjnemu w Katowicach i orzeczenia o kosztach postępowania kasacyjnego.

Uzasadnienie

Sąd Wojewódzki w Katowicach, działając na podstawie art. 199 § 1 pkt 4 kpc, odrzucił pozew, uznając, że rozstrzygnięcie sprawy należy do sądu polubownego, a zarzut zapisu na sąd polubowny został zgłoszony przez pozwanego w odpowiedzi na pozew. Sąd uznał zarazem zasadność zgłoszonego przez pozwanego zarzutu zapisu na sąd polubowny, wobec treści postanowień łączącej strony umowy z dnia 20 września 1993 r. i zakresu żądania objętego pozwem.

W zażaleniu na to postanowienie powód wywodzi, że pozwany godząc się na zawieszenie postępowania w celu zawarcia ugody, zrezygnował w sposób dorozumiany z zarzutu niedopuszczalności drogi sądowej, a nadto jego roszczenie deliktowe nie jest objęte zapisem na sąd polubowny.

Sąd Apelacyjny w Katowicach, postanowieniem z dnia 11 grudnia 1997 r. (...), oddalił zażalenie powoda stwierdzając, że jego roszczenie jest wynikiem niewykonania umowy w następstwie zawyżenia kosztorysu, a takie roszczenie podlega rozpoznaniu przez sąd polubowny zgodnie z dokonany przez strony zapisem.

Powód zaskarżył to postanowienie, zarzucając mu w kasacji naruszenie przepisów postępowania mające istotny wpływ na wynik sprawy, polegające na rażącym naruszeniu art. 199 § 1 pkt 4 w zw. z art. 202 kpc i art. 698 § 2 kpc, a to wskutek przyjęcia niedopuszczalności drogi sądowej, pomimo że zapis na sąd polubowny nie wyłącza tego sporu z drogi sądowej. Skarżący podniósł nadto, że pozwany cofnął zarzut niedopuszczalności drogi sądowej.

W ocenie powoda, wyrażonej w uzasadnieniu kasacji, treść klauzuli w § 15 umowy stron nie obejmuje zakresem zapisu na sąd polubowny roszczeń wynikających z czynu niedozwolonego, a sądy dokonały rozszerzającej wykładni art. 698 § 2 kpc.

Zdaniem powoda, pozwany cofnął w sposób dorozumiany zarzut zapisu na sąd polubowny rezygnując z tego zarzutu poprzez to, że wyraził zgodę na zawieszenie postępowania w celu zawarcia ugody i doprowadził do jej zawarcia w dniu 2.10.1996 r.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Kasację należało uznać za uzasadnioną, ze względu na trafność części zgłoszonych w niej zarzutów.

Chybionym okazał się zarzut naruszenia przez sąd odwoławczy art. 698 § 2 kpc bowiem przepis ten określa obowiązki stron w przedmiocie uwzględnienia niezbędnych elementów treści umowy o poddanie sporu pod rozstrzygnięcie sądu polubownego, a więc innymi słowy odnosi się on do niezbędnych elementów treści zapisu na sąd polubowny.

Natomiast **ocena prawidłowości dokonywanej przez sąd wykładni oświadczeń woli stron, wyartykułowanych w treści zapisu na sąd polubowny, wykracza już poza hipotezę normy zawartej w art. 698 § 2 kpc, a wiąże się z kwestią właściwego stosowania art. 65 § 1 i § 2 k.c.** Ten ostatni przepis nie został jednak objęty zakresem zarzutów kasacji.

Trafnym natomiast okazał się zarzut naruszenia przepisu art. 202 kpc, czego dalszą konsekwencją może być naruszenie przepisu art. 199 § 1 pkt 4 kpc.

Przepisy kpc dopuszczają nie tylko możliwość zawierania umów o oddanie sporu pod rozstrzygnięcie sądu polubownego, ale także i możliwość ich rozwiązywania, lub odstępowania od nich w sposób dorozumiany. Jeżeli więc zarzut zapisu na sąd polubowny nie zostanie zgłoszony przez pozwanego do chwili wdania się w spór co do istoty sprawy, to przyjąć należy, że strony w sposób dorozumiany odstąpiły od zawartej uprzednio umowy co do rozpoznania sprawy przez sąd polubowny.

Natomiast zgłoszenie takiego zarzutu przez pozwanego w określonym w art. 202 kpc terminie nie oznacza wyłączenia możliwości późniejszego jego cofnięcia, skoro ustawodawca określił tylko ramy czasowe dla samego zgłoszenia zarzutu.

Rację ma więc skarżący, że autonomia woli stron, które ukształtowały treść zapisu na sąd polubowny, obejmuje też zgłoszenie przez pozwanego zarzutu w celu skorzystania ze skutków dokonanego zapisu, w postaci wyłączenia rozpoznania sprawy przez sądy powszechne.

Nie ma jednak podstaw, do pozbawienia pozwanego uprawnienia do późniejszego cofnięcia zgłoszonego już uprzednio zarzutu zapisu na sąd

polubowny, przy czym cofnięcie zgłoszonego zarzutu może być dokonane wyraźnie, jak również w sposób dorozumiany.

Zadaniem II instancji przy ponownym rozpoznaniu zażalenia powoda winno być skoncentrowanie się na zbadaniu tego, czy okoliczności wskazywane przez powoda w uzasadnieniu jego zażalenia (zgoda pozwanego na zawieszenie postępowania w celu zawarcia ugody, zawarcie przezeń ugody z 2.X.1996 r. i jej związek z toczącym się procesem) mogą świadczyć o tym, że pozwany cofnął w sposób dorozumiany zarzut zapisu na sąd polubowny.

Sąd Apelacyjny w zaskarżonym postanowieniu pominął ocenę stanowiska powoda w tym przedmiocie, wyrażoną w zażaleniu, co trafnie zarzucił powód w kasacji.

Wobec powyższego Sąd Najwyższy orzekł jak w sentencji, działając na podstawie art. 393¹³ § 1 kpc w zw. z art. 393⁸ § 2 zd. 1 kpc.

Źródło: Biuro Studiów i Analiz Sądu Najwyższego